

Podwójna Jakość Żywności: Pytania i Odpowiedzi¹

Bruksela, 24 czerwca 2019

Jaką kwestią jest podwójna jakość żywności w różnych krajach członkowskich?

Konsumenci z kilku krajów członkowskich UE kwestionują, że jakość pewnych produktów, jak napoje bezalkoholowe, kawa czy paluszki rybne, jest różna w ich kraju macierzystym, w porównaniu do produktów sprzedawanych pod tą samą marką handlową i w tym samym lub podobnym opakowaniu w innych krajach członkowskich.

Badania porównawcze wykazały, że na rynku UE są produkty, które są oferowane konsumentom w ten sam sposób, ale zawierają na przykład inną zawartość mięsa czy ryb, większą zawartość tłuszczu lub innego typu substancję słodzącą w jednych krajach, a inną w innych krajach.

To jest przyczyną, że Przewodniczący Juncker w swoim opracowaniu z 2017 r. pt. Stan Unii http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3403_en.htm. zadeklarował stawienie czoła temu zagadnieniu.

Czy legalnym jest wprowadzanie do obrotu produktu w takim samym lub podobnym opakowaniu przy różnicach w składzie?

Zgodnie z prawem UE i zasadami Jednolitego Rynku, handlowcy mogą różnicować swoje produkty przeznaczone na różne rynki. Jednakże, konsumenci nie mogą być wprowadzani w błąd przez produkty różniące się od siebie, które są im prezentowane jako identyczne, przy braku uzasadnionych i obiektywnych powodów.

Nowe ustalenia w ramach Nowej Umowy dla Konsumentów dotyczące podwójnej jakości wyjaśniają, że wprowadzanie w błąd w odniesieniu do składu produktu może, po każdorazowej dla danego przypadku ocenie przez kompetentne inspekcje, być uznawane jako nierzetelne praktyki, które są zabronione przez prawo UE.

Jednocześnie, nowe ustalenia uwzględniają, że handlowcy mogą adaptować towary tej samej marki handlowej do różnych geograficznie rynków, ze względu na uzasadnione i obiektywne czynniki.

Ponadto, zapewnienie że konsumenci są informowani o różnicach między produktami leży także w interesie producentów. Jedynie wtedy, gdy konsumenci są należycie informowani, mogą oni rozumieć i oceniać, podczas dokonywania przez nich decyzji o zakupie, że produkty zostały zmienione w zakresie składu, na przykład dla celów zdrowotnych lub dla wykorzystania lokalnych surowców.

¹ Komentarz KSM: Materiały Komisji UE, udostępnione przez EDA, tłumaczenie finansowane z Funduszu Promocji Mleka

Czy to badanie uwidacznia jakieś modele w Europie w odniesieniu do różnic produktowych?

W tym badaniu nie zaobserwowano stałych modeli regionalnego zróżnicowania produktów.

Co zrobiła Komisja Europejska dla rozwiązania problemu podwójnej jakości żywności?

We wrześniu 2017 r. Komisja wydała zalecenia http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3403_en.htm stosowania prawodawstwa UE dot. żywności i konsumenta w odniesieniu do podwójnej jakości żywności, aby wspomóc Krajowe Inspekcje w określaniu czy firma łamie prawo UE, gdy sprzedaje wyglądające na identyczne produkty o różnym składzie w różnych krajach członkowskich.

W kwietniu 2018 r. Komisja zaprezentowała także propozycje legislacyjne dla dalszej klaryfikacji stosowania Dyrektywy dot. Nierzetelnych Praktyk Handlowych https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/unfair-commercial-practices-law/unfair-commercial-practices-directive_en wobec przypadków podwójnej jakości, w postaci pakietu Nowej Umowy dla Konsumentów.

Te zasady, uzgodnione ostatnio przez Parlament Europejski i Radę jednoznacznie wyjaśniają, że wprowadzanie do obrotu towarów o rzekomo takim samym składzie, co nie jest w rzeczywistości prawdą, może tworzyć praktyki handlowe wprowadzające w błąd, co stoi w sprzeczności z tą Dyrektywą. Firmy nadal mogą reklamować i sprzedawać towary w ramach tego samego znaku towarowego, o różnym składzie lub cechach na różnych geograficznie rynkach tylko wtedy, gdy jest to usprawiedliwione uzasadnionymi i obiektywnymi czynnikami, takimi jak legislacja krajowa, dostępność lub sezonowość surowców czy dobrowolne strategie dla poprawy zdrowia i wartości odżywczych żywności.

Równolegle Wspólne Centrum Naukowe Komisji, przy wsparciu ponad połowy krajów członkowskich UE i szerokiej gamy organizacji udziałowców, opracowało wspólną metodologię badania http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4122_en.htm i koordynowało pan-europejską kampanię badania nakierowaną na produkty spożywcze, które rezultaty publikujemy dzisiaj.

Jak wysokie środki przeznaczyła Komisja, na zmierzenie się z problemem podwójnej jakości żywności?

Komisja Europejska udostępniła około 4,6 mln € dla lepszego zrozumienia skali problemu podwójnej jakości oraz na wsparcie inspekcji zajmujących się sprawami konsumenckimi i organizacji konsumentów w zmierzeniu się aktywnie z tym problemem:

Ilość	Źródło	Opis i stan rzeczy
1,000,000€	Program Konsumencki 2017	Opracowanie i wdrożenie wspólnej metodologii badań przez Wspólne Centrum Naukowe Komisji wraz ze wszystkimi zaangażowanymi udziałowcami. Ta metodologia została zaprezentowana w kwietniu 2018 r. i wdrożona w szerokiej kampanii badawczej w 19 uczestniczących krajach członkowskich. Rezultaty zostały opublikowane dzisiaj.
1,000,000€	Program Konsumencki 2017	Granty dla współfinansowania kolejnych testów i rozwoju możliwości wprowadzania w życie w krajach członkowskich
1,430,000€	Europejski Projekt Pilotowy Parlamentu	Komisja aktualnie wdraża ten Projekt Pilotowy dla przebadania ekonomicznego uzasadnienia idącego za różnicowaniem produktów oraz ich wpływu na konsumentów
1,260,000€	Europejski Projekt Pilotowy Parlamentu	Ten Projekt Pilotowy nakierowany jest na wzmocnienie możliwości działania organizacji konsumenckich dla testowania i porównywania produktów konsumenckich lub do identyfikacji informacji wprowadzającej w błąd, umieszczonej na opakowaniu. Wezwanie dla składania ofert zostało opublikowane dzisiaj, a ostateczny termin dla zgłoszeń to 6 listopada 2019 r.

W jaki sposób Nowa Umowa dla Konsumentów pomoże w zmierzeniu się z problemem podwójnej jakości produktów?

UE ma kilka najsilniejszych uregulowań ochrony konsumentów na świecie. W kwietniu 2018 r, Komisja zaproponowała pakiet legislacyjny pt. Nowa Umowa dla Konsumentów http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1755_en.htm dla wzmocnienia i modernizacji zasad ochrony konsumenta UE i otwarcia możliwości reprezentatywnych akcji UE.

Ta dyrektywa dot. wzmocnienia i modernizacji została tymczasowo ustalona przez parlament Europejski i Radę w kwietniu 2019 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1755_en.htm i włącza specyficzne poprawki do Dyrektywy dot. Nierzetelnych Praktyk Handlowych https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/unfair-commercial-practices-law/unfair-commercial-practices-directive_en związanych z podwójną jakością towarów.

Wyszczególnia ona, że wprowadzanie do obrotu towaru w jednym z krajów członkowskich, jako identycznego do towaru w innym kraju członkowskim, podczas gdy ten towar ma znacząco różny skład lub cechy, może na bazie konkretnej oceny danego przypadku tworzyć praktykę handlową wprowadzania w błąd, chyba że jest to usprawiedliwione przez uzasadnione i obiektywne czynniki. Formalne przyjęcie nowych zasad projektu dyrektywy dot. lepszego wzmocnienia i modernizacji włącza silniejsze uprawnienia inspekcji wdrażających dla nakładania sankcji odstrasżających za szeroko rozpowszechnione naruszenia, które są przedmiotem skoordynowanych i wprowadzanych w życie akcji UE oraz większych praw dla konsumentów do konkurencji i innych środków ochrony prawnej w sytuacjach, gdy są oni ofiarami. Krajowe inspekcje i sądy w krajach UE będą wdrażać w życie nowe zasady dot. podwójnej jakości przyjęte w ramach Nowej Umowy. Jest to ten sam sposób w jaki dzisiaj jest wprowadzane w życie prawo konsumenta UE.

Komisja Europejska nie ma uprawnień do interwencji w konkretnych sporach pomiędzy handlowcami i konsumentami.

Jaki będą dalsze kroki?

Komisja będzie kontynuować wsparcie dla krajów członkowskich w ich rozpoznaniach odnośnie istniejących ram prawnych, a rezultaty dzisiejszych badań mogą służyć jako wkład dla krajowych inspekcji.

Komisja będzie także ułatwiać prace inspekcji podczas badania przypadków podwójnej jakości po drugiej stronie granic, w kontekście rozporządzenia o Współpracy odnośnie Ochrony Konsumentów (CPC)

https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/consumer-protection-cooperation-regulation_en.

Zrewidowane rozporządzenie, które będzie stosowane we wszystkich krajach członkowskich z dniem 17 stycznia 2020 r., będzie w większym stopniu ułatwiać śledztwa poprzez nadanie inspekcjom uprawnień do zakupu towarów jako zakupy w ramach badania QANDA/19/3333 oraz do sprawdzania, kompletowania lub testowania produktów w celu wykrycia uchybień oraz otrzymania dowodów.

Komisja jeszcze bardziej wspiera działania krajów członkowskich dla przygotowania nowego rozporządzenia dot. Ochrony Konsumentek poprzez przydzielenie 1 mln €, jako współfinansowanie, również w ramach Programu Konsumenta 2019. Dodatkowo, wraz z dzisiejszym wezwaniem do zgłoszenia ofert, Komisja wzmocnia organizacje konsumentów w rozwoju ich możliwości badania i porównywania produktów oraz do identyfikacji strategii dot. znaków handlowych prowadzących do potencjalnego wprowadzania w błąd oraz do identyfikacji informacji wprowadzających w błąd dostarczanych na opakowaniach.

Jak została ustalona metodologia badań?

Wspólne Centrum Naukowe opracowało metodologię, która wspiera inne służby Komisji oraz reprezentantów udziałowców łańcucha żywności. To włącza

inspekcje z każdego kraju członkowskiego oraz organizacje reprezentujące przemysł spożywczy i handel, jak również organizacje konsumenckie. Krajowe inspekcje zostały zaproszone do zbierania danych dot. wybranych produktów dla ich zbadania w kampanii o zasięgu UE. Ta selekcja bazowała głównie na wynikach z wcześniej przeprowadzanych badań krajowych i poprzez to włączyła produkty o największym znaczeniu dla opinii publicznej w różnych krajach członkowskich.

Ile produktów było przebadanych we Wspólnym Centrum Naukowym?

Zostały zebrane dane dotyczące 128 produktów z różnych krajów członkowskich UE.

Ogółem utworzono bazę do badań z 1380 próbek.

Te produkty, chociaż ostrożnie wyselekcjonowane dla reprezentowanie średniego koszyka zakupów, nie stanowią reprezentacji olbrzymiej różnorodności produktów spożywczych na rynku UE.

Te produkty nie były ani analizowane w laboratoriach ani badane przez przeszkolonych analityków sensorycznych. Dla celu porównania tego samego produktu z różnych krajów członkowskich była używana jedynie informacja dostarczona na opakowaniu – deklaracja dotycząca wartości odżywczej i lista składników – oraz wygląd strony frontu opakowania.

Czy przemysł uczestniczył w konsultacjach podczas badań?

Właściciele znaków towarowych byli w kontakcie oraz byli zaproszeni do komentowania wyników badania. Ich komentarze zostały załączone do sprawozdania.

Aneks do sprawozdania zawiera wszystkie dane zgromadzone dla każdego produktu, a ponadto także komentarze i wyjaśnienia właścicieli znaków towarowych.

Czy zamierzacie kontynuować badania?

Inspekcje krajów członkowskich mogą teraz używać metodologię opracowaną i zwalidowaną przez Wspólne Centrum Naukowe oraz używaną dla celów tej kampanii badawczej, dla kontynuowania badania produktów na ich rynkach, w celu otrzymania zharmonizowanych i naukowo uzasadnionych rezultatów. Dla pokrycia kosztów takich badań, kraje członkowskie mogą aplikować o granty w ramach odpowiedniego wezwania, ogłoszonego dzisiaj przez Komisję.

Jaki będą następne etapy w badaniu podwójnej jakości żywności?

Wspólne Centrum Naukowe jest także zainteresowane w kwestii podwójnej jakości z perspektywy odbioru konsumenckiego, jak również z uwzględnieniem ekonomicznych aspektów u producentów wynikających z różnicowania produktów. Te szerokie podejście w pracach naukowych jest na wczesnym etapie. Jeśli ewentualne wyniki udowodnią, że są rozstrzygające, Wspólne Centrum Naukowe, w swojej roli wspierającej dowodami naukowymi inspekcje krajów członkowskich, będzie dzielić się z nimi rezultatami dla wspierania nadzoru nad ich rynkami i wzmocnienia ich aktywności.

Kontakty prasowe:

[Nathalie VANDYSTADT](#) (+32 2 296 70 83)

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Joseph WALDSTEIN](#) (+ 32 2 29 56184)

[Melanie VOIN](#) (+ 32 2 295 86 59)

Zapytania ze strony publicznej: Europe Direct https://europa.eu/european-union/contact_en

Telefonicznie 00 800 67 89 10 11 lub mailowo https://europa.eu/european-union/contact/write-to-us_en